

YTTRANDE

2018-04-06

N2017/07438/FF

Naturhistoriska museers samarbetsorganisation
NAMSA-sekretariatet
Naturhistoriska riksmuseet
Box 50007
104 05 Stockholm

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Ett land att besöka. En samlad politik för hållbar turism och växande besöksnäring (SOU 2017:95)

NAMSA - Naturhistoriska museers samarbetsorganisation bildades 1989. Medlemmar är museer, botaniska trädgårdar, friluftsmuseer, naturum med flera som vill främja naturhistorisk kunskapsspridning samt att verka för bevarandet av natur och kulturmiljöer samt levande och traditionella naturhistoriska samlingar. I sin roll som samarbetsorganisation bevakar NAMSA det naturhistoriska museiområdet i Sverige.

NAMSA:s medlemmar är en kunskapsresurs om Sveriges fauna och flora, biologisk mångfald, geologi, paleontologi, våra kulturväxter och traditionella husdjur samt ekologi och hållbar utveckling. Medlemmarnas verksamheter är också en viktig del av den besöksnäring där natur- och kulturturism står i fokus.

NAMSA:s styrelse har med stort intresse tagit del av betänkandet från Utredningen Sveriges besöksnäring: **Ett land att besöka. En samlad politik för hållbar turism och växande besöksnäring (SOU 2017:95)**

Styrelsen ser positivt på utredningens förslag om **ökad samverkan** inom en ganska spretig bransch mellan alla de aktörer som berörs. De värden turismen i Sverige baseras på och som i hög grad är reseanledning för turister är vårt gemensamma natur- och kulturarv och möjligheterna att uppleva det. Där har NAMSA:s medlemmar en viktig roll både som resurs för branschaktörernas kompetensutveckling och direkt för turistens upplevelser. För både kort- och långsiktig hållbarhet i utveckling av svensk turism instämmer vi i att just den samordning och samverkan som varit utredningens uppdrag att ringa in är helt central. Det är också en förutsättning för att målkonflikter kan bevakas, så att den ekonomiska dimensionen av hållbarhet inte överskuggar den ekologiska och sociala.

Synpunkter på utredningens delmål

NAMSA:s styrelse instämmer med utredningens slutsats att den ökade **digitaliseringen** (s 88) är central för besöksnäringens utveckling och ett insatsområde som bör behandlas ”horisontellt” i de strategiska insatsområden som föreslås. En fungerande digital infrastruktur är en förutsättning för nyttjandet av allt rikare digitala kunskapskällor liksom innovativa verktyg inom förmedling och marknadsföring.

Kompetensförsörjning (s 89)

Frågan om kompetensförsörjning beskrivs också som en nyckelfråga i utredningen. Vi instämmer och vill betona att NAMSA:s medlemmar har en viktig roll vad gäller kunskap och kompetensförsörjning inom natur- och kulturturism. Medlemmarnas verksamheter fungerar redan både som kompetens- och besöksnoder för företagare inom natur- och kulturturism. Många av medlemsorganisationerna arbetar aktivt med att tillgängliggöra fakta samt att underlätta för och att bidra till fördjupad förståelse för och positiva upplevelser av natur- och kulturarv.

Naturturism (sidan 263-290)

Vi ser positivt på utredningens förslag om att regeringen ska formulera och anta politiska mål och en delstrategi för utveckling av naturturism. Det är likaså ett bra förslag att Naturvårdsverket ges i uppdrag att genomföra informationsinsatser om allemansrätten. Här kan de besöksforum som NAMSA:s medlemmar representerar utgöra en viktig resurs för att kunskap ska nå naturturismföretag och deras kunder.

Utredningen föreslår att Naturvårdsverket i samverkan med Riksantikvarieämbetet ska utveckla ett förslag till hur skyddade natur- och kulturområden, inklusive nationalparker, och biosfärområden hållbart kan nyttjas för utveckling av natur- och kulturturism för inhemska och inkommande besökare. Även här vill vi betona att NAMSA och våra medlemsorganisationer är viktiga aktörer för dialog och samråd.

Kulturturism (sidan 291-315)

Utredningen lyfter fram att ”både museerna och andra företrädare för kulturmiljöer i bred bemärkelse ska vara en naturlig del i regionala utvecklingsstrategier för turism och besöksnäring, i destinationsutveckling och i arbete för stärkt lokal attraktionskraft, livskraftiga stadskärnor och landsbygdsutveckling”. Vi noterar med glädje detta synsätt och vill understryka vikten av att museerna tidigt finns med i diskussionerna kring detta utvecklingsarbete. Utredningens förslag om att ge Riksantikvarieämbetet i uppdrag att i dialog med bland andra Sveriges museer utveckla formerna för turism i kulturmiljöer är bra. I detta skall dock inte glömmas bort att gränsen mellan kultur- och naturmiljöer och tillhörande turism inte är enkel att dra och att ett holistiskt synsätt, där de bägge perspektiven vävs samman, är att föredra.

Vikten av att koppla samman natur- och kulturperspektiv

Utredningen har fått synpunkter om att en helhetssyn på landskapet som arena för natur- och kulturturism skulle vara önskvärd. Vi instämmer i detta. Här är de besöksnoder som museer,

friluftsmuseer och naturum fungerar som särskilt viktiga. Det strategiska arbetet med världsarvsområden som föreslås i avsnittet om kulturturism är i detta sammanhang betydelsefullt. Liksom till exempel områden som de framtida geoparker SGU nu samordnar arbetet med (områden där man lyfter fram turism med geologiska värden i fokus och på det sättet gynnar och utvecklar besöksnäringen). Detta arbete kan tillsammans med de satsningar som görs från t ex Naturvårdverket i skyddade områden stärka bevarande- och landskapsperspektiv i de upplevelser som erbjuds besökare.

Joakim Malmström

ordförande

överintendent, Naturhistoriska riksmuseet

Linda Wickström

Eva Sandberg

Lotta Backman

Benny Gefvert

Göran Sjöberg

Louise Tenn

Viktoria Hallberg

Sofia Tiger